

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2021. gada 13. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Kopējā politika patvēruma un alternatīvās aizsardzības jomā – Tiesību normas, kas attiecas uz nosacījumiem, kuri ir jāizpilda trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, lai tie varētu saņemt starptautisko aizsardzību – Direktīva 2011/95/ES – 12. pants – Bēgļa statusa liegšana – Palestīnas izcelsmes bezvalstnieks, kas ir reģistrēts Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības un darba aģentūrā Palestīnas bēgļiem Tuvajos Austrumos (*UNRWA*) – Nosacījumi, lai *ipso facto* izmantotu Direktīvu 2011/95 – *UNRWA* aizsardzības vai palīdzības izbeigšana

Lietā C-507/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) iesniedza ar 2019. gada 14. maija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 3. jūlijā, tiesvedībā

Bundesrepublik Deutschland

pret

XT,

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*], Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kas pilda trešās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši N. Vāls [*N. Wahl*], F. Biltšens [*F. Biltgen*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] (referente),

ģenerāladvokāts: J. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretārs: D. Ditersts [*D. Dittert*], nodaļas vadītājs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 10. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Bundesrepublik Deutschland* vārdā – *A. Schumacher*, pārstāve,
- Vācijas valdības vārdā – *J. Möller*, *R. Kanitz* un *D. Klebs*, pārstāvji,
- Beļģijas valdības vārdā – *P. Cottin*, kā arī *C. Pochet* un *M. Van Regemorter*, pārstāvji,
- Francijas valdības vārdā – *D. Dubois*, pārstāvis,

* Tiesvedības valoda – vācu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Condou-Durande*, kā arī *G. Wils* un *C. Ladenburger*, pārstāvji,
noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2020. gada 1. oktobra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.) 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Bundesrepublik Deutschland* [Vācijas Federatīvo Republiku] un XT par XT iesniegtā starptautiskās aizsardzības pieteikuma bēgļa statusa iegūšanai noraidīšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

Ženēvas konvencija

- 3 Konvencija par bēgļa statusu, kas parakstīta 1951. gada 28. jūlijā Ženēvā (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sējums, 150. lpp., Nr. 2545 (1954)), ir stājusies spēkā 1954. gada 22. aprīlī. Šī konvencija tika papildināta un grozīta ar 1967. gada 31. janvārī Ņujorkā noslēgto Protokolu par bēgļa statusu, kas stājās spēkā 1967. gada 4. oktobrī (turpmāk tekstā – “Ženēvas konvencija”).
- 4 Ženēvas konvencijas 1. panta D punktā ir noteikts:

“Šī Konvencija neattiecas uz personām, kas pašreiz saņem aizsardzību vai palīdzību no citām Apvienoto Nāciju struktūrām, izņemot Apvienoto Nāciju Augstākā Komisāra pārvaldi bēgļu jautājumos.

Ja personām šāda aizsardzības vai palīdzība ir pārtraukta jebkādu iemeslu dēļ un ja pēc Apvienoto Nāciju Ģenerālās Asamblejas rezolūcijām to stāvoklis nav īpaši noteikts, tām *ipso facto* jābauda šīs Konvencijas labvēlība.”

Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības un darba aģentūra Palestīnas bēgļiem Tuvajos Austrumos (UNRWA)

- 5 Ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas 1949. gada 8. decembra Rezolūciju Nr. 302 (IV) par palīdzību Palestīnas bēgļiem tika izveidota Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības un darba aģentūra Palestīnas bēgļiem Tuvajos Austrumos (*United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East*; turpmāk tekstā – “UNRWA”). Tās uzdevums ir nodrošināt Palestīnas bēgļu labklājību un humāno attīstību.
- 6 Saskaņā ar UNRWA koordinēto norādījumu par Konsolidētās kvalificēšanās un reģistrācijas instrukcijas (*Consolidated Eligibility and Registration Instructions*) VII.C un VII.E punktu UNRWA darbības teritorija (“area of operation”) ietver piecus apgabalus (“fields”), proti, Gazas joslu, Jordānas Rietumkrastu (tostarp Jeruzalemes austrumu daļu), Jordāniju, Libānu un Sīriju.

Savienības tiesības

Direktīva 2004/83/EK

- 7 Padomes Direktīvas 2004/83/EK (2004. gada 29. aprīlis) par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2004, L 304, 12. lpp.) 12. panta 1. punkta a) apakšpunktā bija paredzēts:

“1. Trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to personu loka, kas atzīti par bēgļiem, ja:

- a) uz viņu attiecas Ženēvas konvencijas 1.D panta [1. panta D punkta] darbības joma, kas attiecas uz aizsardzību vai palīdzību, ko sniedz ANO organizācijas vai aģentūras, izņemot ANO Augsto komisāru bēgļu lietās. Ja šāda aizsardzība vai palīdzība jebkādu iemeslu dēļ izbeigta, līdz galam nenokārtojot šādu personu stāvokli saskaņā ar attiecīgajām Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas rezolūcijām, minētās personas paša šā fakta dēļ ir tiesīgas gūt labumu no šīs direktīvas.”

Direktīva 2011/95

- 8 Direktīvas 2011/95 1., 4., 16., 23. un 24. apsvērumā ir noteikts:

“(1) [Direktīvā 2004/83] ir jāizdara vairākas būtiskas izmaiņas. Skaidrības labad minētā direktīva būtu jāpārstrādā.

[..]

- (4) Ženēvas konvencija un protokols veido pamatu bēgļu aizsardzības starptautiski tiesiskajam režīmam.

[..]

- (16) Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Šī direktīva jo īpaši cenšas nodrošināt, ka pilnībā tiek respektēta cilvēka cieņa un patvēruma pieteikuma iesniedzēja un viņu pavadošo ģimenes locekļu tiesības uz patvērumu, un veicināt minētās Hartas 1., 7., 11., 14., 15., 16., 18., 21., 24., 34. un 35. panta piemērošanu, un tādēļ tā būtu attiecīgi jāīsteno.

[..]

- (23) Būtu jānosaka standarti bēgļa statusa definēšanai un saturam, lai dotu norādījumu dalībvalstu kompetentajām struktūrām Ženēvas konvencijas piemērošanā.

- (24) Nepieciešams ieviest vienotus kritērijus patvēruma pieteikuma iesniedzēju atzīšanai par bēgļiem Ženēvas konvencijas 1. panta nozīmē.”

- 9 Šīs direktīvas 2. pantā “Definīcijas” ir paredzēts:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

d) “bēglis” ir trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas rases, reliģijas, tautības, politisko uzskatu vai piederības kādai noteiktai sociālai grupai dēļ, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un kas nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kas, atrazdamies ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, to pašu iepriekš minēto iemeslu dēļ nevar vai šādu baiļu dēļ nevēlas tajā atgriezties, un uz kuru neattiecas 12. pants;

[..]

n) “izcelsmes valsts” ir valstspiederības valsts vai valstis vai bezvalstniekiem – agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts vai valstis.”

10 Minētās direktīvas 11. panta “Izbeigšana” 1. punktā ir noteikts:

“Trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks zaudē bēgļa statusu, ja viņš:

[..]

f) būdams bezvalstnieks, var atgriezties savā agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, jo vairs nepastāv apstākļi, saistībā ar kuriem viņš atzīts par bēgli.”

11 Atbilstoši šīs pašas direktīvas 12. pantam “Izslēgšana”:

“1. Trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to personu loka, kas atzīti par bēgļiem, ja:

a) uz viņu attiecas Ženēvas konvencijas 1. panta D punkta darbības joma, kas attiecas uz aizsardzību vai palīdzību, ko sniedz Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūras vai aģentūras, izņemot Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos. Ja šāda aizsardzība vai palīdzība jebkādu iemeslu dēļ izbeigta, līdz galam nenokārtojot šādu personu stāvokli saskaņā ar attiecīgajām Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas rezolūcijām, minētās personas paša šā fakta dēļ ir tiesīgas gūt labumu no šīs direktīvas;

b) tās valsts kompetentās iestādes, kurās viņš uzturas, atzinušas, ka viņam ir tiesības un pienākumi, kādi attiecināti uz šīs valsts valstspiederības turētājiem; vai arī tiesības vai pienākumi, kas tiem līdzvērtīgi.

2. Trešās valsts valstspiederīgos vai bezvalstniekus izslēdz no to personu loka, kas atzītas par bēgļiem, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka:

a) viņš izdarījis noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci, kā noteikts starptautiskos dokumentos, kas sagatavoti, lai paredzētu noteikumus pret šādiem noziegumiem;

b) viņš pirms viņš tika uzņemts kā bēglis ir ārpus patvēruma valsts izdarījis smagu nepolitisku noziegumu; tas nozīmē laiku, kad izdota uzturēšanās atļauja, pamatojoties uz bēgļa statusa piešķiršanu; īpaši nežēlīgas darbības, pat ja tās veiktas šķietami politisku mērķu vārdā, var atzīt par smagiem nepolitiskiem noziegumiem;

c) viņš vainīgs darbībās, kas ir pretējas ANO mērķiem un principiem, kuri izklāstīti ANO Statūtu preambulā un 1. un 2. pantā.

3. Šā panta 2. punktu piemēro personām, kas kūda vai citādi piedalās tur minēto noziegumu vai darbību izdarīšanā.”

12 Direktīvas 2011/95 14. pantā ir noteikts:

“1. Attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kas iesniegti pēc [Direktīvas 2004/83] stāšanās spēkā, dalībvalstis atceļ, izbeidz vai atsaka pagarināt trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieka bēgļa statusu, ko piešķirusi valsts, administratīva, tiesu vai tiesām līdzīgu iestāžu struktūra, ja viņš izbeidzis būt bēglis saskaņā ar 11. pantu.

[..]

3. Dalībvalstis atceļ, izbeidz vai atsaka pagarināt trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka bēgļa statusu, ja attiecīgā dalībvalsts pēc tam, kad viņam piešķirts bēgļa statuss, konstatē, ka:

a) viņš saskaņā ar 12. pantu būtu jāizslēdz vai ir izslēgts no to persona loka, ko atzīst par bēgli;

[..].”

Direktīva 2013/32/ES

13 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.) 18. apsvērumā ir noteikts:

“Tas ir gan dalībvalstu, gan starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju interesēs, lai lēmumi par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem tiktu pieņemti cik drīz vien iespējams, neskarot pieteikumu atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu.”

14 Šīs direktīvas 2. pants ir formulēts šādi:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

c) “ieteikuma iesniedzējs” ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezpavalstnieks, kas sagatavojis starptautiskās aizsardzības pieteikumu, par kuru vēl nav pieņemts galīgais lēmums;

[..]

f) “atbildīgā iestāde” ir jebkura ar tieslietām saistīta vai administratīva struktūra dalībvalstī, kas atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu un kas ir kompetenta, lai šādos gadījumos pieņemtu lēmumus pirmajā instancē;

[..].”

15 Minētās direktīvas 46. pantā ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā saistībā ar:

a) pieņemto lēmumu par to starptautiskās aizsardzības pieteikumu, tostarp lēmumu:

i) uzskatīt pieteikumu par nepamatotu attiecībā uz bēgļa un/vai alternatīvās aizsardzības statusu;

[..]

3. Lai izpildītu 1. punkta prasības, dalībvalstis nodrošina, ka ar efektīvu tiesisko aizsardzību ir nodrošināta faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude, tostarp attiecīgā gadījumā pārbaude par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar [Direktīvu 2011/95], vismaz attiecībā uz pārsūdzības procedūrām pirmās instances tiesā.

[..]”

Vācijas tiesības

- 16 Direktīva 2011/95 ir transponēta Vācijas tiesībās ar *Asylgesetz* (Likums par patvērumu), redakcijā, kas publicēta 2008. gada 2. septembrī (*BGBI.* 2008 I, 1798. lpp.; turpmāk tekstā – “Likums par patvērumu”).
- 17 Likuma par patvērumu 3. panta 3. punktā būtībā ir pārņemts šīs direktīvas 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts.
- 18 Likuma par patvērumu 77. panta 1. punktā ir noteikts:

“Strīdos, uz kuriem attiecas šis likums, tiesa balstās uz faktisko un tiesisko situāciju brīdī, kad tiek noturēta pēdējā tiesas sēde; ja nolēmums tiek pieņemts, nenoturot tiesas sēdi, noteicošais ir brīdis, kad tiek pieņemts nolēmums. [..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 19 XT, 1991. gadā Damaskā (Sīrija) dzimušam Palestīnas izcelsmes bezvalstniekam, kā Jarmukas bēgļu nometnes, kas atrodas Damaskas dienvidos, loceklim ir *UNRWA* reģistrācijas karte.
- 20 Laikā no 2013. gada oktobra līdz 2015. gada 20. novembrim XT strādāja gadījuma darbu Libānā, kur viņš dzīvoja. Tā kā viņš nebija saņēmis uzturēšanās atļauju šajā valstī un baidījās, ka Libānas drošības iestādes viņu izraidīs, viņš 2015. gada novembra beigās nolēma atgriezties Sīrijā *Qudsaya* pilsētā, kas atrodas Damaskas rietumos un kur uzturas viņa ģimenes locekļi.
- 21 Kara un ļoti slikto dzīves apstākļu Sīrijā dēļ XT dažas dienas vēlāk atstāja šo valsti, kurā viņš baidījās tikt aizturēts atgriešanās gadījumā. Turklāt, pirms XT atstāja Sīriju, Jordānijas Hašimītu Karaliste un Libijas Republika slēdza savas robežas Palestīnas bēgļiem, kas atradās Sīrijā.
- 22 XT ieradās Vācijā 2015. gada decembrī un 2016. gada februārī tajā iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu.
- 23 Ar 2016. gada 29. augusta lēmumu *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federālā migrācijas un bēgļu lietu pārvalde, Vācija) noraidīja XT pieteikumu piešķirt bēgļa statusu, taču piešķīra viņam alternatīvās aizsardzības statusu.
- 24 Ar 2016. gada 24. novembra spriedumu *Verwaltungsgericht* (Administratīvā tiesa, Vācija) apmierināja XT prasību un uzdeva Federālajai migrācijas un bēgļu lietu pārvaldei atzīt viņam bēgļa statusu, pamatojoties uz to, ka neatkarīgi no jebkādas iepriekšējas vajāšanas, no pašreizējās situācijas Sīrijā izrietot, ka XT bija pakļauts vajāšanas riskam nopietnu iemeslu dēļ, kas atklājušies pēc viņa izceļošanas no Sīrijas teritorijas un kas ir saistīti ne tikai ar viņa izceļošanu, bet arī ar starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanu un uzturēšanos ārzemēs.

- 25 Ar 2017. gada 18. decembra spriedumu *Oberverwaltungsgericht* (Augstākā administratīvā tiesa, Vācija) noraidīja *Bundesrepublik Deutschland*, kuru pārstāv Federālā migrācijas un bēgļu pārvalde, celto prasību par *Verwaltungsgericht* (Administratīvā tiesa) spriedumu, būtībā uzskatot, ka, tā kā XT ir Palestīnas izcelsmes bezvalstnieks, viņš ir jāuzskata par bēgli tās Vācijas tiesību normas izpratnē, ar kuru ir transponēts Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts. Šī tiesa uzskata, ka XT saņēma *UNRWA* aizsardzību, kas ir izbeigta no viņa gribas neatkarīgu iemeslu dēļ. Izceļojot no Sīrijas teritorijas, XT esot atradies personiskā smagas nedrošības situācijā, līdz ar to viņa izceļošana no Sīrijas neesot bijusi brīvprātīga, ko apstiprinot alternatīvās aizsardzības saņemšana. Minētā tiesa arī precizēja, ka savas izceļošanas brīdī XT nevarēja saņemt *UNRWA* aizsardzību citos šīs organizācijas darbības teritorijas apgabalos un ka pirms viņa izceļošanas no Sīrijas Jordānijas Hašimītu Karaliste un Libānas Republika jau bija slēgušas savas robežas Palestīnas bēgļiem, kas atrodas Sīrijā.
- 26 *Bundesrepublik Deutschland* par šo spriedumu iesniedza revīzijas sūdzību iesniedzējtiesā.
- 27 Šī tiesa precizē, no vienas puses, ka XT nav piemērojams neviens no bēgļa statusa liegšanas pamatiem Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 12. panta 2. un 3. punkta izpratnē. No otras puses, XT atbilstot šīs direktīvas 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmajā teikumā paredzētajiem nosacījumiem, saskaņā ar kuriem būtībā ikvienam Palestīnas izcelsmes bezvalstniekam tiek liegts bēgļa statuss, ja viņš saņem *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību. Pirmkārt, *UNRWA* mandāts esot ticis pagarināts līdz 2020. gada 30. jūnijam, otrkārt, XT esot reģistrēts *UNRWA*, kas esot pietiekams pierādījums tam, ka viņš ir faktiski saņēmis šīs organizācijas aizsardzību vai palīdzību, un, treškārt, XT esot saņēmis šo aizsardzību vai palīdzību īsi pirms viņa starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas, jo viņš tika reģistrēts kā ģimenes loceklis *UNRWA* Jarmukas nometnē.
- 28 Iesniedzējtiesai savukārt ir šaubas par to, vai XT atbilst minētā izņēmuma piemērošanas izbeigšanas pamata nosacījumiem, kas paredzēti Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrajā teikumā, saskaņā ar kuru būtībā, ja *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība beidzas jebkāda iemesla dēļ, līdz galam neatrisinot personu, kuras saņem šo aizsardzību vai palīdzību, situāciju saskaņā ar attiecīgajām Apvienoto Nāciju Organizācijas rezolūcijām, šīs personas var *ipso facto* izmantot Direktīvu 2011/95.
- 29 Iesniedzējtiesa jautā, pirmkārt, vai, lai noteiktu, vai brīdī, kad attiecīgā persona ir atstājusi *UNRWA* darbības teritoriju, šīs organizācijas aizsardzība vai palīdzība ir izbeigusies, no teritoriālā viedokļa ir jāņem vērā tikai šīs darbības teritorijas apgabals, kurā bija attiecīgās personas pēdējā faktiskā dzīvesvieta, vai, kā tā liek noprast, arī citi minētās teritorijas apgabali.
- 30 Šajā pēdējā minētajā gadījumā tā, otrkārt, vēlas noskaidrot, vai ir jāņem vērā visi *UNRWA* darbības teritoriju veidojošie apgabali vai tikai atsevišķi tās apgabali un, attiecīgā gadījumā, kādi ir atbilstošie kritēriji to identificēšanai. Iesniedzējtiesa uzskata, ka ir jāņem vērā apgabals, kurā bija attiecīgās personas pēdējā faktiskā dzīvesvieta, kā arī apgabali, ar kuriem šai personai ir saikne. Šī saikne varētu izrietēt, piemēram, no tādām faktiskām saiknēm kā iepriekšēja uzturēšanās vai tuvu radnieku klātbūtne. Turklāt attiecīgajai personai saprātīgi būtu jābūt iespējai ieceļot un uzturēties šajā apgabalā, ņemot vērā, ka reģistrācija *UNRWA* nepiešķir nekādas uzturēšanās tiesības un neļauj pārvietoties no šīs organizācijas darbības teritorijas viena apgabala uz otru. Savukārt attiecībā uz apgabaliem, ar kuriem attiecīgajai personai nekad nav bijusi personiska saikne, šajā ziņā esot mazticams, ka ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumi būtu izpildīti un ka no paša sākuma būtu jāizslēdz minēto apgabalu ņemšana vērā.
- 31 Treškārt, iesniedzējtiesai ir šaubas par to, cik lielā mērā pārvietošanās starp dažādiem *UNRWA* darbības teritorijas apgabaliem var ietekmēt jautājumu par to, vai šīs organizācijas nodrošinātā aizsardzība vai palīdzība ir izbeigta. Šī tiesa uzskata, ka bēgļa statusa liegšana varētu attiekties arī uz personu, kas atstāj *UNRWA* darbības teritoriju, – tādēļ, ka tā atrodas personiskā smagas nedrošības situācijā šīs teritorijas apgabalā, šajā gadījumā Sīrijā, kurā ir tās faktiskā dzīvesvieta un kurā *UNRWA* nespēja tai sniegt aizsardzību vai palīdzību –, jo šī persona ir devusies uz minēto apgabalu, nepastāvot primāriem apsvērumiem un lai gan apgabalā, kurā tā dzīvoja agrāk, šajā gadījumā Libānā, tā neatrodas personiskā

smagas nedrošības situācijā. Tas tā būtu it īpaši tad, ja, ņemot vērā apstākļus, kādi pastāvēja, tai izceļojot no šī apgabala, tā nevarētu ne sagaidīt, ne saņemt *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību jaunajā apgabalā, šajā gadījumā Sirijā, un arī nevarētu tuvākajā laikā atgriezties tajā apgabalā, kurā viņa dzīvoja agrāk, šajā gadījumā Libānā.

- 32 Ceturtkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka, lai tiktu atzīts bēgļa statuss saskaņā ar Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otro teikumu, nepietiek ar to, ka attiecīgā persona vairs nesaņem *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību brīdī, kad tā atstāj šīs organizācijas darbības teritoriju, bet saskaņā ar Direktīvas 2011/95 11. panta 1. punkta f) apakšpunktu, skatītu kopā ar tās 14. panta 1. punktu, brīdī, kad tiek pieņemts lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, pieteicējam arī nedrīkst būt iespēja atgriezties minētajā zonā, lai no jauna saņemtu minētās organizācijas aizsardzību vai palīdzību. Iespēja atgriezties *UNRWA* darbības teritorijā jau esot bijusi jāņem vērā brīdī, kad tiek lemts par bēgļa statusa atzīšanu, jo nebūtu nekādas jēgas atzīt bēgļa statusu, ja tas uzreiz būtu jāatņem.
- 33 Šajā ziņā šai tiesai ir šaubas par to, vai ir jāņem vērā vienīgi *UNRWA* darbības teritorijas apgabals, kurā starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam bija pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta, vai arī citi šīs teritorijas apgabali un, attiecīgā gadījumā, atkarībā no kādiem kritērijiem ir jāņem vērā šie citi apgabali.
- 34 Minētā tiesa uzskata, ka vispirms ir jāņem vērā *UNRWA* darbības teritorijas apgabals, kurā atradās šī pieteikuma iesniedzēja pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta, un pēc tam – apgabali, ar kuriem viņam ir faktiskas saites, piemēram, faktiskā dzīvesvieta vai tuvu radnieku klātbūtne. Visbeidzot, minētajam pieteikuma iesniedzējam vajadzētu saprātīgi būt iespējai piekļūt šiem apgabaliem.
- 35 Piektkārt, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot jēdziena “pastāvīgā dzīvesvieta” jēgu, it īpaši Direktīvas 2011/95 2. panta d) un n) punkta izpratnē, kas varētu būt noteicoši, lai konstatētu, vai ir piemērojams šīs direktīvas 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrajā teikumā paredzētais izslēgšanas pamats.
- 36 Šādos apstākļos *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai, lai vērtētu jautājumu, vai [Direktīvas 2011/95] 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma izpratnē palestīnietim, kas ir bezvalstnieks, vairs netiek nodrošināta *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība, teritoriālā ziņā ir jāņem vērā tikai attiecīgā darbības teritorija (Gazas josla, Jordānija, Libāna, Sirija, Jordānas Rietumkrasts), kurā bezvalstniekam, atstājot *UNRWA* mandātteritoriju, bija faktiskā dzīvesvieta (šajā gadījumā – Sirija), vai ir jāņem vērā arī citi *UNRWA* mandātteritorijā ietilpstoši darbības apgabali?

2) Ja nav jāņem vērā tikai darbības teritorija izceļošanas brīdī: vai vienmēr un neatkarīgi no citiem priekšnoteikumiem ir jāņem vērā visi *UNRWA* mandātteritorijas darbības apgabali? Ja atbilde ir noliedzoša: vai pārējie darbības apgabali ir jāņem vērā tikai tad, ja bezvalstniekam ar šo darbības apgabalu bija faktiskā (teritoriāla) saikne? Vai, lai konstatētu šādu saikni, ir jākonstatē, ka bezvalstniekam izceļošanas brīdī vai pirms tam šajā apgabalā bija pastāvīgā dzīvesvieta? Vai, vērtējot faktisku (teritoriālu) saikni, ir jāņem vērā citi apstākļi? Ja jā, tad kādi? Vai ir nozīme tam, ka bezvalstnieks *UNRWA* mandātteritorijas atstāšanas brīdī saprātīgi varēja ieceļot attiecīgajā darbības apgabalā?

3) Vai bezvalstnieks, kurš atstāj *UNRWA* mandātteritoriju tādēļ, ka darbības apgabalā, kur ir viņa faktiskā dzīvesvieta, viņš atrodas personiskā smagas nedrošības situācijā un ka *UNRWA*, kuras palīdzību ieinteresētā persona ir prasījusi, tur nav iespējams viņam nodrošināt aizsardzību vai palīdzību, bauda Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrajā teikumā piešķirto aizsardzību arī tad, ja viņš iepriekš ir devies uz šo darbības teritoriju, nepastāvot viņa personiskās

drošības apdraudējumam viņa iepriekšējās dzīvesvietas darbības apgabalā un nepastāvot situācijai, kad atbilstoši apstākļiem viņa izceļošanas brīdī varētu rēķināties ar to, ka darbības apgabalā, uz kuriem viņš dodas, viņš var sagaidīt UNRWA aizsardzību vai palīdzību vai to saņems un tuvākajā laikā varēs atgriezties darbības apgabalā, kur viņš agrāk dzīvoja?

- 4) Vai, lai vērtētu jautājumu par to, vai bezvalstniekam *ipso facto* nav jāatzīst bēgļa statuss tāpēc, ka pēc UNRWA mandātteritorijas atstāšanas vairs nav izpildīti Direktīvas [2011/95] 12. panta 1. panta a) apakšpunkta otrajā teikumā izvirzītie priekšnoteikumi, ir jāņem vērā tikai tas darbības apgabals, kurā bija viņa pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta? Ja atbilde ir noliedzoša: vai papildus pēc analogijas ir jāņem vērā tie apgabali, kuri saskaņā ar 2. jautājumu ir jāņem vērā atstāšanas brīdī? Ja atbilde ir noliedzoša: saskaņā ar kādiem kritērijiem ir jānosaka apgabali, kuri jāņem vērā lēmuma par pieteikumu pieņemšanas brīdī? Vai tad, ja vairs nav izpildīti Direktīvas [2011/95] 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrajā teikumā izvirzītie priekšnoteikumi, ir jākonstatē (valsts vai kvazi valsts) iestāžu gatavība uzņemt (atpakaļ) bezvalstnieku attiecīgajā darbības apgabalā?
- 5) Gadījumā, ja tādēļ, ka ir izpildīti vai zuduši Direktīvas [2011/95] 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrajā teikumā izvirzītie priekšnoteikumi, ir jāņem vērā (pēdējās) pastāvīgās dzīvesvietas darbības apgabals: kādiem kritērijiem ir izšķiroša nozīme, lai noteiktu pastāvīgo dzīvesvietu? Vai ir nepieciešama likumīga dzīvesvietas valsts atļauta uzturēšanās? Ja atbilde ir noliedzoša: vai darbības apgabala kompetentajām iestādēm ir vismaz apzināti jāpiecieš attiecīgā bezvalstnieka uzturēšanās? Ja šajā ziņā atbilde ir apstiprinoša: vai kompetentajām iestādēm ir konkrēti jāzina par attiecīgā bezvalstnieka klātesamību vai arī pietiek ar bezvalstnieka kā lielākas personu grupas dalībnieka uzturēšanās apzinātu pieciešanu? Ja atbilde ir noliedzoša: vai pietiek tikai ar ilgāku faktisku uzturēšanos?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

- 37 Lai atbildētu uz uzdotajiem jautājumiem, vispirms ir jāprecizē, kā secinājumu 26. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, ka Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts būtībā atbilst Direktīvas 2004/83 12. panta 1. punkta a) apakšpunktam, līdz ar to judikatūrai par šo otro tiesību normu ir nozīme, lai interpretētu pirmo tiesību normu.
- 38 Tālāk – no Direktīvas 2011/95 4., 23. un 24. apsvēruma izriet, ka Ženēvas konvencija veido pamatu bēgļu aizsardzības starptautiski tiesiskajam režīmam un ka šīs direktīvas normas attiecībā uz bēgļa statusa piešķiršanas nosacījumiem, kā arī uz tā saturu ir pieņemtas, lai palīdzētu dalībvalstu kompetentajām iestādēm piemērot šo konvenciju, pamatojoties uz kopīgiem jēdzieniem un kritērijiem (pēc analogijas skat. spriedumus, 2010. gada 17. jūnijs, *Bolbol*, C-31/09, EU:C:2010:351, 37. punkts; 2012. gada 19. decembris, *Abed El Kareem El Kott* u.c., C-364/11, EU:C:2012:826, 42. punkts, kā arī 2016. gada 1. marts, *Alo* un *Oso*, C-443/17 un C-444/14, EU:C:2016:127, 28. punkts).
- 39 Tāpēc Direktīvas 2011/95 normu interpretācija ir jāveic, ņemot vērā tās vispārējo struktūru un mērķi, saskaņā ar Ženēvas konvenciju un citiem atbilstošiem līgumiem, kas ir paredzēti LESD 78. panta 1. punktā. Turklāt šī interpretācija, kā izriet no šīs direktīvas 16. apsvēruma, ir jāveic, ievērojot Pamattiesību hartā atzītās tiesības (pēc analogijas skat. spriedumus, 2010. gada 17. jūnijs, *Bolbol*, C-31/09, EU:C:2010:351, 38. punkts; 2012. gada 19. decembris, *Abed El Kareem El Kott* u.c., C-364/11, EU:C:2012:826, 43. punkts, kā arī 2016. gada 1. marts, *Alo* un *Oso*, C-443/14 un C-444/14, EU:C:2016:127, 29. punkts).

- 40 Turklāt jāatgādina, ka dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktu ir jāpielāgo savas valsts tiesības tā, lai šajā tiesību normā paredzēto prasību izskatīšana ietvertu pārbaudi – vismaz pārsūdzības procedūrās pirmās instances tiesā – attiecībā uz visiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, kas tai ļautu veikt šīs lietas aktualizētu vērtējumu, jo frāze “ex nunc” un īpašības vārds “pilnīga”, kurus ietver šī tiesību norma, izceļ tiesas pienākumu veikt vērtējumu, ņemot vērā vajadzības gadījumā gan elementus, ko iestāde, kura ir atbildīga par noteikšanu, ir ņēmusi vai ko tai būtu bijis jāņem vērā, gan jaunus elementus, kas ir parādījušies pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas. Tādējādi tiesas pilnvaras ņemt vērā jaunus elementus, par kuriem šī iestāde nav lēmusi, atbilst Direktīvas 2013/32 mērķim it īpaši, kā tas tostarp izriet no tās 18. apsvēruma, lai starptautiskās aizsardzības pieteikumi tiktu izskatīti “cik drīz vien iespējams, neskarot pieteikumu atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu” (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 109.–113. punkts).
- 41 Visbeidzot jākonstatē, ka iesniedzējtiesa uzdod savus jautājumus, balstoties uz divkāršu pieņēmumu, kas Tiesai nav jāpārbauda, ka XT, pirmkārt, saskaņā ar Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmo teikumu pirms došanās uz Vāciju ir bijis *UNRWA* aizsardzības vai palīdzības saņēmējs un, otrkārt, ir atstājis Sīriju šajā valstī valdošo kara apstākļu dēļ.
- 42 Savukārt attiecībā uz iesniedzējtiesas minēto Direktīvas 2011/95 14. pantu, lai gan no 3. punkta a) apakšpunkta, skatīta kopā ar šīs direktīvas 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu, izriet, ka iespēja saņemt *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību var pamatot bēgļa statusa atcelšanu pēc tā piešķiršanas, un šī iespēja var tikt izvērtēta arī šī sprieduma 40. punktā norādītās pilnīgās un *ex nunc* pārbaudes ietvaros lēmuma par šī statūta piešķiršanu pieņemšanas brīdī, minētais 14. pants, kurā precīzi ir paredzēts, ka šis statūts ir jau piešķirts, šim lēmumam nevar tikt piemērots.
- 43 Uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ņemot vērā šos apsvērumus.

Par pirmo, otro un ceturto jautājumu

- 44 Ar pirmo, otro un ceturto jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai noteiktu, vai *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība ir beigusies, ir jāņem vērā vienīgi tas *UNRWA* darbības teritorijas apgabals, kurā bija Palestīnas izcelsmes bezvalstnieka faktiskā dzīvesvieta brīdī, kad viņš izceļoja no minētās darbības teritorijas vai arī no citiem šajā darbības teritorijā ietilpstošiem apgabaliem, un šādā gadījumā – no kuriem apgabaliem.
- 45 Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, ir jānorāda, ka atbilstoši Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmajam teikumam ikvienu trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to personu loka, kas atzītas par bēgļiem, “ja uz viņu attiecas Ženēvas konvencijas 1.D panta [1. panta D punkta] darbības joma, kas attiecas uz aizsardzību vai palīdzību, ko sniedz ANO organizācijas vai aģentūras, izņemot Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumus”.
- 46 Ženēvas konvencijas 1. panta D punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka tā “neattiecas uz personām, kas pašreiz saņem” aizsardzību vai palīdzību “no citām Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūrām, izņemot Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumus”.
- 47 *UNRWA*, kas ir Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūra papildus Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstajam komisāram bēgļu jautājumos, tika izveidota, lai aizsargātu un palīdzētu palestīniešiem kā “Palestīnas bēgļiem”. Tās pilnvaras, kas, kā ģenerāladvokāts norādījis secinājumā 4. punktā, tika pagarinātas līdz 2023. gada 30. jūnijam, attiecas uz tās darbības teritoriju, ko veido pieci apgabali, proti, Gazas josla, Jordānas Rietumkrasts (tostarp Jeruzālemes austrumu daļa), Jordānija, Libāna un Sīrija.

- 48 Tādējādi tāda persona kā XT, kas reģistrēta *UNRWA*, ir aicināta izmantot šīs organizācijas aizsardzību un palīdzību nolūkā nodrošināt tās kā bēgļa labklājību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 84. punkts).
- 49 Šī īpašā bēgļa statusa dēļ, kas minētajās Tuvo austrumu teritorijās ir iedibināts palestīniešiem, *UNRWA* reģistrētajām personām atbilstoši Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmajam teikumam, kas atbilst Ženēvas konvencijas 1. panta D punkta pirmajai daļai, principā tiek liegts bēgļa statuss Savienībā (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 85. punkts).
- 50 Lai gan tas tā ir, no Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma, kas atbilst Ženēvas konvencijas 1. panta D punkta otrajai daļai, izriet, ka tad, ja starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs Savienībā vairs nesāņem *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību, šādu izslēgšanu pārtrauc piemērot (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 85. punkts).
- 51 Kā Tiesa ir precizējusi, Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais teikums ir piemērojams, ja, pamatojoties uz visu atbilstošo elementu individuālu izvērtējumu, šķiet, ka attiecīgais Palestīnas izcelsmes bezvalstnieks atrodas personiskā smagas nedrošības situācijā un ka *UNRWA*, kuras palīdzību ieinteresētā persona ir lūgusi, nevar nodrošināt viņam dzīves apstākļus atbilstoši tai uzticētajai misijai, tāpēc šis palestīnietis no viņa gribas neatkarīgu iemeslu dēļ ir spiests atstāt *UNRWA* darbības teritoriju. Šādā gadījumā minētais bezvalstnieks, ja vien uz viņu neattiecas kāds no izslēgšanas iemesliem, kas minēti šīs direktīvas 12. panta 1. punkta b) apakšpunktā vai 12. panta 2. un 3. punktā, var atsaukties *ipso facto* uz šo direktīvu, nepastāvot pienākumam noteikti pierādīt, ka viņš pamatoti baidās no vajāšanas minētās direktīvas 2. panta d) punkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 86. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 52 Kā secinājumu 36. punktā būtībā ir uzsvēris ģenerālvokāts, ne Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ne Ženēvas konvencijas 1. panta D punktā nav atsauces uz ieinteresētās personas dzīvesvietu, bet šajās tiesību normās ir vienīgi norādīts uz apstākli, ka tā sāņem *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību vai ka šī aizsardzība vai palīdzība ir izbeigta.
- 53 Tādējādi no paša šo tiesību normu formulējuma izriet, ka tajās ir prasīts ņemt vērā iespēju attiecīgajai personai sāņemt *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību visā šīs organizācijas mandātteritorijā, kurā ietilpst šī sprieduma 6. punktā minētā *UNRWA* darbības teritorija, kas ietver piecus apgabalus.
- 54 Līdz ar to šāda interpretācija atbilst judikatūrai, saskaņā ar kuru, ja persona, kas ir atstājusi *UNRWA* darbības teritoriju un iesniegusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu Savienībā, minētajā teritorijā sāņem faktiski *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību, kas tai ļauj tajā uzturēties droši, cienīgos dzīves apstākļos un nepastāvot riskam tikt izraidītai uz tās pastāvīgās dzīvesvietas teritoriju, tik ilgi, kamēr tā tur nevar atgriezties droši, par šī pieteikuma izlemšanu atbildīgā iestāde nevar uzskatīt, ka šī persona no tās gribas neatkarīgu iemeslu dēļ bija spiesta atstāt *UNRWA* darbības teritoriju. Šajā gadījumā minētajai personai ir jāliedz bēgļa statuss Savienībā saskaņā ar Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 134. punkts).
- 55 Ņemot to vērā, kā tas būtībā izriet no šī sprieduma 51. punktā atgādinātās judikatūras, jautājums par to, vai *UNRWA* patiešām nespēj nodrošināt attiecīgajai personai dzīves apstākļus, kas atbilstu tās misijai, un vai līdz ar to *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība attiecībā uz šo personu ir izbeigta, ir jāizvērtē, pamatojoties uz individuālu visu atbilstošo apstākļu vērtējumu.
- 56 Veicot šo novērtējumu, kompetentajām administratīvajām vai tiesu iestādēm tostarp ir jāpārbauda, vai attiecīgā persona konkrēti var sāņemt šo aizsardzību vai palīdzību.

- 57 Taču jautājums par to, vai Palestīnas izcelsmes bezvalstnieks var saņemt *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību, ir atkarīgs ne tikai no šīs organizācijas spējas sniegt šo aizsardzību vai palīdzību šim bezvalstniekam konkrētā tās darbības teritorijas apgabalā, bet arī no minētā bezvalstnieka konkrētas iespējas ieceļot teritorijā, kas ietilpst šajā apgabalā, vai pat atgriezties minētajā teritorijā, ja viņš no tās ir izceļojis.
- 58 Šajā ziņā jānorāda, kā tas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, ka apstākļi, ka Palestīnas izcelsmes bezvalstnieks ir reģistrējies *UNRWA*, viņam nerada nekādas tiesības piekļūt šīs organizācijas darbības teritorijai vai tajā pārvietoties, pārvietojoties no viena šīs teritorijas apgabala uz citu. Proti, *UNRWA* nav pilnvaru, lai atļautu Palestīnas izcelsmes bezvalstniekiem piekļūt piecu minētās teritorijas apgabalu teritorijām, jo šīs teritorijas ietilpst dažādās dalībvalstīs vai autonomajās teritorijās.
- 59 Šādos apstākļos par noteikšanu atbildīgajai iestādei, kā arī tiesai, kas izskata prasību par šīs iestādes lēmumu, ir jāņem vērā visi attiecīgās situācijas būtiskie elementi, kas ļauj sniegt skaidrojumu par to, vai attiecīgajam Palestīnas izcelsmes bezvalstniekam brīdī, kad tas atstāja *UNRWA* darbības teritoriju, bija konkrēta iespēja piekļūt kādam no pieciem *UNRWA* darbības teritorijas apgabaliem, lai saņemtu šīs organizācijas aizsardzību vai palīdzību.
- 60 Šajā nolūkā apstākļi, ka šim bezvalstniekam ir tiesības saņemt uzturēšanās atļauju valstī vai tās autonomajā teritorijā, kurā ietilpst attiecīgais *UNRWA* darbības teritorijas apgabals, ir apstākļi, kas liecina par minētā bezvalstnieka iespēju piekļūt šim apgabalam un tādējādi saņemt *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību, ciktāl šī organizācija spēj to sniegt tai šajā pašā apgabalā.
- 61 Ja šādu tiesību nav, nozīme var būt apstāklim, ka šim pašam bezvalstniekam ir ģimenes saiknes noteiktā *UNRWA* darbības teritorijas apgabalā, ir bijusi faktiskā vai pastāvīga dzīvesvieta šajā apgabalā vai ka viņš tajā ir uzturējies pirms minētās teritorijas atstāšanas, ja vien attiecīgās valstis vai teritorijas uzskata, ka šādi elementi ir pietiekami, lai, neatkarīgi no uzturēšanās atļaujas piešķiršanas, nekavētu Palestīnas izcelsmes bezvalstnieku droši ieceļot un uzturēties to teritorijā.
- 62 Tāpat ir jāņem vērā visi apstākļi, tādi kā minēto valstu un teritoriju iestāžu paziņojumi vai prakse, kas nozīmē, ka tiek grozīta attieksme pret Palestīnas izcelsmes bezvalstniekiem, it īpaši tad, ja ar šiem paziņojumiem un praksi tie pauž nodomu vairs nepieļaut šo bezvalstnieku uzturēšanos to teritorijā, ja viņiem nav uzturēšanās tiesību.
- 63 Lai gan no visu attiecīgās situācijas būtisko elementu, tostarp it īpaši šī sprieduma 59.–62. punktā minēto, izvērtējuma izriet, ka attiecīgajam Palestīnas izcelsmes bezvalstniekam bija konkrēta iespēja droši piekļūt kādam no *UNRWA* darbības teritorijas apgabaliem, kurā šī iestāde varēja tam sniegt savu aizsardzību vai palīdzību, un tajā uzturēties, nevar uzskatīt, ka *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma izpratnē ir beigusies.
- 64 Turklāt attiecībā uz jautājumu par to, kāds *UNRWA* darbības teritorijas sektors ir jāņem vērā, lai konstatētu, vai nosacījumi, kas pamato bēgļa statusa atzīšanu *ipso facto*, vairs nav izpildīti kopš brīža, kad attiecīgā persona ir atstājusi minēto teritoriju, un pirms tiek pieņemts galīgais lēmums par tās lūgumu atzīt bēgļa statusu, ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa, šķiet, balstās uz pieņēmumu, saskaņā ar kuru Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais teikums ir piemērojams prasītājam pamatlietā brīdī, kad viņš atstāja minēto teritoriju, jo ir beigusies *UNRWA* aizsardzība un palīdzība, bet, iespējams, nav vairs piemērojams viņam brīdī, kad tiesa, kurā ir celta prasība par lēmumu atteikt bēgļa statusa piešķiršanu, lemj par šo prasību.
- 65 Šajā ziņā iesniedzējtiesa precizē, ka saskaņā ar savas valsts tiesībām tiesvedībā patvēruma jomā tā ņem vērā tiesisko un faktisko situāciju brīdī, kad tā lemj par tajā iesniegto pārsūdzību, tādējādi tai ir jāņem vērā arī jauni elementi, kas pastāvēja pēdējās tiesas sēdes brīdī vai, ja tas tā nav, brīdī, kad tā pieņem savu lēmumu; šāda iespēja, kā tas izriet no šī sprieduma 40. punkta, ir paredzēta arī Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktā.

- 66 Lai atbildētu uz šo jautājumu, pietiek norādīt, kā to ir darījis ģenerāladvokāts secinājumu 52. punktā un visas ieinteresētās personas, kas iesniegušas rakstveida apsvērumus, ka nekas neļauj uzskatīt, ka brīdī, kad tiesa lemj par prasību, kas vērsta pret lēmumu atteikt bēgļa statusa piešķiršanu, jautājums par to, vai *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība joprojām ir izslēgta atbilstoši Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrajam teikumam, būtu jāizskata, ņemot vērā citus elementus, kas nav minēti šī sprieduma 53.–63. punktā.
- 67 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo, otro un ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai noteiktu, vai *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība ir izbeigta, veicot individuālu visu attiecīgās situācijas būtisko elementu izvērtējumu, ir jāņem vērā visi *UNRWA* darbības teritorijas apgabali, kuru teritorijai Palestīnas izcelsmes bezvalstniekam, kas ir atstājis šo teritoriju, ir konkrēta iespēja piekļūt un tur droši uzturēties.

Par trešo jautājumu

- 68 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība tiek izbeigta, ja Palestīnas izcelsmes bezvalstnieks ir atstājis *UNRWA* darbības teritoriju no kāda šīs teritorijas apgabala, kurā viņš atradās smagas personiskās nedrošības stāvoklī un kurā šī iestāde pat nevarēja sniegt šim bezvalstniekam savu aizsardzību vai palīdzību, lai gan, pirmkārt, viņš ir ieradies šajā apgabalā brīvprātīgi no cita minētās teritorijas apgabala, kurā viņš neatradās personiskas smagas nedrošības stāvoklī, un, otrkārt, viņš nav nevar ne sagaidīt, ne saņemt *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību apgabalā, kurā viņš ir ieradies, ne arī tuvākajā laikā atgriezties izcelsmes apgabalā.
- 69 Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms jāatgādina, ka fakts, ka ar Ženēvas konvencijas 1. panta D punktu, uz kuru ir veikta atsauce Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmajā teikumā, no konvencijas piemērošanas jomas ir vienīgi izslēgtas personas, kas “pašreiz saņem” aizsardzību vai palīdzību no tādas ANO organizācijas vai aģentūras kā Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos, nevar tikt saprasts tādējādi, ka vienkārša neatrašanās *UNRWA* darbības teritorijā vai šīs teritorijas brīvprātīga atstāšana ir pietiekama, lai netiktu piemērota izslēgšana no šajā normā paredzētajām tiesībām uz bēgļa statusu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2012. gada 19. decembris, *Abed El Kareem El Kott* u.c., C-364/11, EU:C:2012:826, 49. punkts).
- 70 Ja tas tā būtu, uz pieteikuma iesniedzēju Direktīvas 2013/32 2. panta c) punkta izpratnē, kurš iesniedz savu [patvēruma] pieteikumu kādas dalībvalsts teritorijā un kurš tāpat fiziski neatrodas *UNRWA* darbības teritorijā, vispār neattiektos Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētais iemesls izslēgšanai no bēgļa statusa, kā rezultātā tiktu liegta jebkāda šī izslēgšanas iemesla lietderīgā iedarbība (pēc analogijas skat. spriedumu, 2012. gada 19. decembris, *Abed El Kareem El Kott* u.c., C-364/11, EU:C:2011:826, 50. punkts).
- 71 Turklāt, ja tiktu atzīts, ka brīvprātīga *UNRWA* darbības teritorijas atstāšana un, attiecīgi, brīvprātīga atteikšanās no tās sniegtās palīdzības izraisa Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma piemērošanu, tas būtu pretrunā Ženēvas konvencijas 1. panta D punkta pirmās daļas mērķim izslēgt no šīs konvencijas piemērošanas jomas visas personas, kas saņem šādu palīdzību (pēc analogijas skat. spriedumu, 2012. gada 19. decembris, *Abed El Kareem El Kott* u.c., C-364/11, EU:C:2012:826, 51. punkts).
- 72 Turklāt no šī sprieduma 54. punktā minētās judikatūras izriet, ka nevar uzskatīt, ka *UNRWA* darbības teritorijas atstāšana no konkrēta šīs teritorijas apgabala ir bijusi brīvprātīga, ja attiecīgajai personai ir bijusi iespēja piekļūt citam šīs teritorijas apgabalam, lai konkrēti saņemtu *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību.

- 73 Lietā, kurā tika pasludināts 2018. gada 25. jūlija spriedums *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:584), prasītāja pamatlietā bruņota konflikta laikā starp Izraēlas valsti un *Hamas* – organizāciju, kas kontrolē Gazas joslu, atstāja šo joslu, lai dotos drošībā Jordānijā – valstī, kurā tā uzturējās un no kuras tā devās uz Bulgāriju. Tiesa uzskatīja, ka nevar izslēgt, ka *UNRWA* Jordānijā varēja piedāvāt tajā reģistrētai personai dzīves apstākļus, kas atbilstu tās misijai, pēc tam, kad šī persona bija aizbēgusi no Gazas joslas, līdz ar to šī persona varētu tur uzturēties droši un cienīgos dzīves apstākļos, neriskējot tikt izraidītai uz teritoriju, kurā tā nevarētu atgriezties droši. Ja Tiesa uzskata, ka šādi apstākļi faktiski būtu jāpārbauda, tāda persona kā prasītājs pamatlietā šajā lietā nevarētu tikt uzskatīta par tādu, kam no savas gribas neatkarīgu apstākļu dēļ bija jāatstāj *UNRWA* darbības teritorija (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 132.–134. punkts).
- 74 Citādi nevar būt gadījumā, ja Palestīnas izcelsmes bezvalstnieks, kas nolemj pamest *UNRWA* darbības teritorijas apgabalu, kurā viņš neatrodas smagas nedrošības situācijā un kurā viņš var saņemt šīs organizācijas aizsardzību vai palīdzību, lai dotos uz citu minētās teritorijas apgabalu, kurā viņš, pamatojoties uz konkrētu informāciju, kas ir viņa rīcībā attiecībā uz šo apgabalu, nevar saprātīgi sagaidīt ne to, ka viņš saņems *UNRWA* atbalstu vai palīdzību, ne to, ka viņš tuvākajā laikā varēs atgriezties izcelsmes apgabalā. Tādējādi šāda brīvprātīga izceļošana no pirmā apgabala uz otro apgabalu neļauj uzskatīt, ka šādam bezvalstniekam būtu bijis jāatstāj *UNRWA* darbības teritorija kopumā, ja vēlāk viņš atstāja šo otro apgabalu, lai dotos uz Savienības teritoriju.
- 75 Tādējādi iesniedzējtiesai, individuāli izvērtējot visus atbilstošos apstākļus pamatlietā, tostarp it īpaši konkrēto informāciju par situāciju Sirijā, kas bija XT rīcībā brīdī, kad viņš izbrauca no Libānas, ir jāpārbauda, vai šī izceļošana ir notikusi šī sprieduma 74. punktā aprakstītajos apstākļos. Ja tas tā ir, tad nevar uzskatīt, ka XT būtu bijis spiests pamest *UNRWA* darbības teritoriju kopumā, kad viņš vēlāk atstāja Siriju.
- 76 Ņemot to vērā, Tiesa, pamatojoties uz lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu un Tiesai iesniegtajos lietas materiālos ietverto informāciju, var sniegt šai tiesai elementus, kuriem varētu būt nozīme saistībā ar šo novērtējumu.
- 77 Šajā lietā no šī pieteikuma izriet – XT apgalvo, ka ir atstājis Libānu derīgas uzturēšanās atļaujas neesamības dēļ, kā arī to, ka Libānas drošības spēki pastiprināja kontroles, kas šādas atļaujas neesamības gadījumā tādu personu kā XT nogādāja uz Sīrijas robežu.
- 78 Turklāt, tā kā iesniedzējtiesa šaubās par to, kāda nozīme ir apstākļiem, kas saistīti ar to, ka XT, ņemot vērā apstākļus, kādi pastāvēja brīdī, kad viņš aizbrauca no Libānas, varētu rēķināties ar to, ka viņš nevarēs ne saņemt aizsardzību vai palīdzību no *UNRWA* Sirijā, ne arī atgriezīsies tuvākajā laikā Libānā, kurā viņš agrāk uzturējās, jānorāda, ka šādiem apstākļiem, lai tiem būtu nozīme šī sprieduma 75. punktā norādītajā individuālajā interpretācijā, ir jābūt saprātīgi paredzamiem minētās izceļšanas laikā. Tādējādi tāai personai kā XT ir jābūt konkrētai informācijai par situāciju *UNRWA* darbības teritorijā. Šajā ziņā ir jāņem vērā arī situācijas attīstības pēkšņais un neparedzamais raksturs, piemēram, robežu slēgšana starp minētās teritorijas apgabaliem vai konflikti kādā no tās apgabaliem.
- 79 Ņemot vērā šī sprieduma 77. un 78. punktā minētos apstākļus un ciktāl tie izrādītos precīzi, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, nešķiet, ka XT izceļošana no Libānas uz Siriju būtu notikusi šī sprieduma 74. punktā aprakstītajos apstākļos, līdz ar to viņa izceļošana no *UNRWA* darbības teritorijas kopumā nav bijusi brīvprātīga.
- 80 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka nevar uzskatīt, ka *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība ir izbeigta, ja Palestīnas izcelsmes bezvalstnieks ir atstājis *UNRWA* darbības teritoriju no kāda šīs teritorijas apgabala, kurā viņš atradās smagas personiskās nedrošības stāvoklī un kurā šī iestāde pat nevarēja sniegt šim bezvalstniekam savu aizsardzību vai palīdzību, lai gan, pirmkārt, viņš ir ieradies šajā apgabalā brīvprātīgi no cita minētās teritorijas apgabala, kurā viņš neatradās personiskas

smagas nedrošības stāvoklī un, otrkārt, viņš, pamatojoties uz konkrētu viņa rīcībā esošu informāciju, nevar ne sagaidīt, ne saņemt *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību apgabalā, kurā viņš ir ieradies, ne arī tuvākajā laikā atgriezties izcelsmes apgabalā, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par piekto jautājumu

81 Ņemot vērā atbildes uz pirmo, otro un ceturto jautājumu, uz piekto jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

82 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai noteiktu, vai Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības un darba aģentūra Palestīnas bēgļiem Tuvajos Austrumos (*UNRWA*) aizsardzība vai palīdzība ir izbeigta, veicot individuālu visu attiecīgās situācijas būtisko elementu izvērtējumu, ir jāņem vērā visi *UNRWA* darbības teritorijas apgabali, kuru teritorijai Palestīnas izcelsmes bezvalstniekam, kas ir atstājis šo teritoriju, ir konkrēta iespēja piekļūt un tur droši uzturēties.**
- 2) **Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka nevar uzskatīt, ka *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība ir izbeigta, ja Palestīnas izcelsmes bezvalstnieks ir atstājis *UNRWA* darbības teritoriju no kāda šīs teritorijas apgabala, kurā viņš atradās smagas personiskās nedrošības stāvoklī un kurā šī iestāde pat nevarēja sniegt šim bezvalstniekam savu aizsardzību vai palīdzību, lai gan, pirmkārt, viņš ir ieradies šajā apgabalā brīvprātīgi no cita minētās teritorijas apgabala, kurā viņš neatradās personiskas smagas nedrošības stāvoklī un, otrkārt, viņš, pamatojoties uz konkrētu viņa rīcībā esošu informāciju, nevar ne sagaidīt, ne saņemt *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību apgabalā, kurā viņš ir ieradies, ne arī tuvākajā laikā atgriezties izcelsmes apgabalā, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.**

[Paraksti]